

Neobvyklé potravní chování ondatry pižmové

Ondatra pižmová (*Ondatra zibethicus*) u nás není původním druhem. Tento hrabošovitý hlodavec pochází ze Severní Ameriky a na naše území, stejně jako téměř do celé Evropy, se rozšířil teprve po r. 1905, kdy byl jako kožezinové zvíře vysazen u Staré Hutě u Dobříše. Ondatra je vázána na vodní biotopy a jejich okolí, díky svým silným končetinám a ze stran zploštělému ocasu dobře plave. Tento celoročně aktivní hlodavec se živí především rostlinnou potravou, v níž se objevují různé vodní rostliny, stébla rákosu, orobinců apod. Vzhledem k tomu, že už asi 10 let po svém vysazení se u nás tento druh rozšířil prakticky po celém území, zavládly obavy z případných ekologických i hospodářských škod. Přestože ještě koncem 20. stol. byla ondatra v České republice natolik početná, že se jich ročně ulovilo kolem 45 000 kusů, nebyly zjištěny nijak významné škody.

1

2

Během pozorování ptáků v NPR Lednické rybníky jsme 31. 10. 2009 zaznamenali zajímavé chování ondatery pižmové. U západní hráze Prostředního rybníka, tedy u hráze, po níž vede komunikace z Lednice do Valtic, jsme více než hodinu (zhruba od 15 do 16 hod.) pozorovali chování 8 ondatery. Přestože byl rybník kvůli částečnému letnění a výlovu sousedících nádrží z větší části vypuštěn, byla u této hráze dosud dostatečná hloubka vody. Ondatry byly nezvykle málo plaché a aniž by se nechaly rušit naší přítomností, věnovaly se obvyklým činnostem – úpravě srsti a konzumaci potravy.

Překvapující však bylo, že kromě četných vodních rostlin hojně konzumovaly i drobné rybky, které samy aktivně lovily. Během našeho sledování spořádaly nejméně pět drobných rybek. Chycené ryby byly vesměs nepatrných rozměrů (do 5 cm), avšak v jednom případě se ondatře podařilo ulovit rybu o velikosti téměř 15 cm – šlo zřejmě o plotici obecnou (*Rutilus rutilus*). Asi po dvoumetrovém pronásledování, kdy se ryba pokoušela uniknout i pomocí několika výskoků nad hladinu, ji ondatra pevně chytla do předních končetin, vylezla s ní na kámen vyčnívající z vody a rybu začala zaživa požírat od hlavy (obr. 2). Během následující čtvrt hodiny ji celou pozřela a okamžitě se vrhla opět do vody pátrat po vodních rostlinách.

V odborné literatuře je ondatra pižmová uváděna jako konzument rostlinné potravy, kterou si jen zřídka, a to především v zimních měsících, doplní nějakou snadno získatelnou živočišnou složkou, jakou jsou zejména škeble atp. V souvislosti s tím je námi pozorovaná schopnost ondatery pižmové aktivně lovit ryby (někdy i relativně velké) zajímavým zjištěním.

Poznámka recenzenta

Otázka, zda ondatry konzumují ryby, byla předmětem diskuzí již od dob vysazení tohoto hlodavce u nás. Zatímco jedna skupina autorů tvrdila, že ondatry ryby loví, druhá to popírala. Např. už F. Kohl se v r. 1913 (*Z biologie krysy pižmové*) zmiňuje o případech, kdy byly v žaludku ulovených ondatery nalezeny rybí kosti. Tato otázka byla probírána i v Jirsíkové překladu Brehmova *Života zvířat*. Různá svědectví a nyní též fotograficky doložené pozorování J. Foita a I. Křížanové tedy dokládají, že ryby příležitostnou součástí jídelníčku ondatry skutečně mohou být (stejně jako i jiní vodní živočichové – v textu uvedené škeble, raci apod.).

- 1 Díky svému ze stran zploštělému ocasu a především díky mohutným zadním končetinám je ondatra pižmová (*Ondatra zibethicus*) dobrým plavcem.
- 2 Veškerou svou potravu, včetně této téměř 15 cm velké ryby (pravděpodobně plotice obecná – *Rutilus rutilus*), konzumovala ondatra na svém oblíbeném kameni. Snímky J. Foita